

Sovintosopimusluonnos asfalttikartelliasiaassa

2503/03.06.02/2018

Khall 02.03.2020 § 46 Valmistelija: teknisen toimen johtaja Harri Kuivalainen,
puh. 044 797 6907, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Heinola nosti kanteen sopimuskumppaniaan Lemminkäistä (nykyään YIT) vastaan vuonna 2014 kuntien saatua ensimmäisissä asfalttikartellikanteissa käräjäoikeudelta myönteisiä tuomioita. Kannetta nostettaessa oli tiedossa, että Heinolan kanteeseen liittyi riski saatavan vanhentumisesta. Mahdollinen saatava oli kuitenkin niin suuri, että riskin ottaminen katsottiin perustelluksi. Myöhemmin kanne jätettiin lepäämään kulujen minimoimiseksi.

Vanhentumiskysymys oli muissa asfalttikartellikanteissa yksi riidan kohteista. Korkeimman oikeuden myöhemmin metsäkartelliasiaassa antaman ratkaisun mukaan Heinolan asfalttikannesaatava olisi vanhentunut. Vanhentumiskysymyksestä valitettiin asfalttikartelliasiaassa korkeimpaan oikeuteen, mutta korkein oikeus ei ole ottanut vanhentumiskysymystä käsiteltäväksi. Heinolan saatavaa voi siten pitää vanhentuneena.

Euroopan unionin tuomioistuin on äskettäin antanut ratkaisun, joka asettaa korkeimman oikeuden metsäkartelliasiaassa antaman vanhentumisratkaisun jossain määrin kyseenalaiseksi, mutta mahdollisuus selvittää asia oikeusteitse olisi hidas, kallis ja hyvin epävarma.

Heinolan korvausvaatimuksen pääoma on noin 1,9 miljoonaa euroa. Ylihinnaksi on arvioitu 30 % toteutuneesta urakkahinnasta, kuten useimmat kantajat vaativat. Saatavaan tulisivat lisäksi korot, jotka nostaisivat kokonaissummaa merkittävästi. Saatavan vanhentuminen kuitenkin nolaa korvauksen kokonaisuudessaan. Vaikka vanhentumiskysymyksestä päästäisiin yli, hovioikeuden ja korkeimman oikeuden tekemät linjaukset pienentäisivät korvauksen määrää murto-osaan kaupungin alkuperäisestä vaatimuksesta.

Hovioikeus katsoi, että:

- Korkeimman hallinto-oikeuden tuomiosta (29.9.2009) poiketen kartelli ei vaikuttanutkaan vuosina 1994 - 2002, vaan käytännössä vain vuosina 1998 - 2001.
- Ylihinta oli 15 % toteutuneesta urakkahinnasta eli puolet useimpien kuntien vaatimuksesta.
- Viivästyskorko ei alkanut kertyä kuntien lähettämistä kirjeistä, vaan vasta kanteen vireillepanosta.

Korkein oikeus puolestaan katsoi, että:

- Kartellin veloittamasta ylihinnasta maksetun arvonlisäveron osuus ei ole kunnille korvauskelpoista vahinkoa.
- Jos saatava vanhentuu yhtäkin yhteisvastuullista velallista kohtaan, yhteisvastuu lakkaa ja kukin velallinen vastaa vain omasta osuudestaan. Viime kädessä sopimuskumppani kuitenkin vastaa aiheuttamastaan vahingosta kokonaan.
- Yritysjärjestelyjen avulla ei voi vapautua vastuusta, vaan kartelliyh-tiöiden liiketoimintaa jatkaneet uudet omistajat (NCC, Skanska, Rudus) vastaavat hankkimiensa ja purkamiensa kartelliyh-tiöiden vastuista.
- Muilta osin korkein oikeus ei ottanut asiaa käsiteltäväksi.

Tässä tilanteessa kaupungin asiamiehet pitävät suositeltavana asian sopimista niin, että Heinola luopuu kanteestaan ja kumpikin osapuoli pitää omat oikeudenkäyntikulunsa. YIT on tarjonnut sovintoa tällaisilla ehdoilla. Sovinto tehtäisiin enemmän oikeudenkäynnin ja kustannusten välttämiseksi, eikä sovinnon syntymisellä otettaisi kantaa mahdollisen korvauserusteen olemassaoloon tai muihin asiaa koskeviin erimielisyyksiin.

Esityslistan *liitteenä* on sovintosopimuksen luonnos.

Kaupunginjohtajan (JP) ehdotus:

Kaupunginhallitus päättää

1) hyväksyä liitteen mukaisen sovintosopimuksen solmittavaksi ns. asfalttikartelliasiansa YIT Oyj:n (0112650-2) kanssa ja

2) oikeuttaa asiamiehensä tarvittaessa sopimaan vähäisistä muutoksista sopimustekstiin sekä allekirjoittamaan sopimuksen Heinolan kaupungin puolesta.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen kohdat 1) ja 2) yksimielisesti.

Muutoksenhaku: oikaisuvaatimusohjeet, kunnallisasiat

Tiedoksianto: Virallinen ote asiamiehemme
Sähköposti tekniikkatoimiala